

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Oredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, 1 nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrť leta K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 48, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Izposodi: Enostopna petlit vrtica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni in poslani vrtica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Krivi računi.

Pariška mirovna konferenca zboruje že štiri mesece, toda ne pride nikamor. Posmehovali so se doslej dunajskemu kongresu; če pa merjamo delo pariške konference z dunajskim kongresom, smo razočarani, zakaj pariška konferenca, ki hoče odločevati o usodi vse premagane Evrope, še danes ni genila mezinca, da bi napravila red vsaj za čas mirovnih pogajanj. Vsem dogodkom je pasivna in prav nikakršne volje ne pokaže, da bi resno hotela napraviti konec medsebojnemu boju in stradanju.

Poslanica entente je naglašala, da se naj osnuje na razvalinah opustošenega sveta zveza narodov, ki prepreči vsakršno bodoče krvo-prelitje. Narodi naj se pobratijo. To nalogo je prevzela pariška mirovna konferenca. Doslej je bila navada, da so sklepali mir zmagovalci s premaganci. V bistvu je sicer diktiral zmogovalec mir, končno pa se je vendar našla oblika, da so se narodi zopet sprijaznili in so se uveljavili prijateljski odnosi med njimi, ker je prišla do besede tudi želja premaganca. V pariški mirovni konferenci pa zastopnikov premagancev ni pri posvetovalni mizi. Tam sklepajo o mirovnih pogojih zmagovalci sami. Tokrat se sklence prvič mir in zveza narodov, ki ne bo pogodba, marveč zapoved, ki jo bodo diktirali zmagovalci in s tem vsilili premaganim narodom čut ponižanja, ki se ga bodo skušali narodi prej ali slej otresti.

Skoro ni zgleda v zgodovini, da bi se premagane bil vdal tako brezpogojno in brez odpora. Avstroogrski ni več in države, ki so nastale iz nje, se prištevajo zaveznicam antante. Nemčija trpi v bedi in pa zaradi notranjih bojov. Tako brez moči je, da se ne more braniti niti svojih sosedov Poljakov. In vendar hlini antanta, kakor bi se bala, da utegne popolnoma razorožena Nemčija, ki je pognala povzročitelje vojne s prestola in je potom ljudskega glasanja pozvala v vlado nasprotnike vsakršne vojne in moritve, zopet ogrožati mir. Diktirala je Nemčiji pogoje za premirje, ki jo gospodarsko uničujejo in vrhutega še nadaljuje svojo izstradalno politiko proti osrednji Evropi. Prava uganka je, kakšen pomen naj ima ta blokada. Strokovnjaki morajo vendar vedeti, da je odpor Nemčije nemogoč, ker nima potrebne človeške in industrijske moči, da bi se uprla. Zakaj torej nadaljujejo gospodarsko vojno in s tem povzročajo žrtve, slabšajo zdravstveno stanje in pospešujejo po posameznih delih države upore?

Vobče prevladuje mnenje, da ima antanta namen s svojo blokado prisiliti Evropo, da sprejme najtrše mirovne pogoje, hoče Evropo spraviti v obup. Pariški listi namreč poročajo, da bo morala Nemčija plačati petsto milijard vojnih odškodnin, to blizu petnajst milijard skozi 35 let. Isto se zgodi sorazmerno z vsemi drugimi premaganimi državami. Jasno je, da je to nemogoče. Vzemimo Nemčijo za zgled. Narodno imetje Nemčije je baje znašalo pred vojno 300 do 400 milijard. Sedaj pa naj Nemčija plača 100 milijard več, kot je sploh imela pred petimi leti, in ko je vojna opustošila in uničila narodno imetje, opustošila industrijo, porabila živino, izvoz uničila in bogate banke upravela pred propad? Nemško imetje je zadolženo še s 150 milijardami dolga, in to se ne da več nadomestiti.

Kaj pa s plačevanjem letno petnajst milijard? Neglede na to, da je tak izdelek narodnega imetja nemogoč, nastane vprašanje: kako vendar naj se odplačuje ta tribut? Očivid-

no le tako, da se primerna množina blaga izpelje iz Nemčije, vrhutega pa bi morala Nemčija izvažati še blago v zameno za surovine in živila. To se pravi, zmagovalci bi morali preplaviti svoj trg z nemškim blagom, če bi hoteli izterjati tribut. Proti temu načrtu so pa angleški trgovci. Plačevanje tributa bi se izvedlo še drugače. Zasežejo se nemške železnice, ali pa mora Nemčija oddati svojo premogovno produkcijo. Toda ali je ta načrt manj brezsmiseln? Če bi se moral oddati ves premog, iz katerih zakladov pa naj bi se izplačevale delavske in uradniške mezde, popravljali in nabavljali stroji? Ali morda namerava antanta vzeti le premog, kolikor ga gre na čisti dobiček? Tu je pa zopet dvomljivo, da bi podjetja nosila dobiček za inozemstvo. In ali bi bil donesek vreden jeze in ogorčenja, ki bi nastalo zaradi tega pri producentih in delavstvu? In kako bi bilo, če bi morale nemške tovarne praznovati zaradi pomanjkanja premoga; Nemci ne bi mogli ne kuhati, in če bi to moralo trajati štirideset let? Ali bi bilo primerno, da zasede antanta Porenje in Vestfalso, to ozemlje, ki šteje dvanajst milijonov prebivalcev in ima več velikih mest kot cela Francija ter s tem ustvari ognjišče neprestanim nemirom proti tujim gospodstvom?

Ko je pisal Angeli svojo knjigo »Krivi računi«, je razlagal, da je vojna vedno slaba kupčija, ker celo zmagovalcu donaša le škodo, ni poznal te svetovne vojne in njenih grozovitih gospodarskih posledic in vojnih dolgov, ki so požrli polovico imetja. In za vojne stroške v tej višini ni nadomestila. Misel na vojno odškodnino izvira iz časov malih vojen, ki niso motile narodnega gospodarstva. Takrat je donášala kontribucija zmagovalcu uspeh, napolnila mu je blagajne. Danes ne pomenijo vse dragulje premagane države nič. Da bi se pa vojna odškodnina plačevala v blagu, pa je tehnično in gospodarsko nemogoče. Zdi se, da to uvideva že tudi antanta, zato si skuša prisvojiti kar je more. Lokomotive in kmetijske stroje je zahtevala ob sklepanju premirja in sedaj zahteva nemške trgovske ladje, ne da bi hotela dati živila, kakor je to zatrijevala prvotno. Dokaz, kako velika lakota je v Nemčiji, je to, da je ponudila trgovske ladje za živila! Kako bo sedaj Nemčija izvažala svoje blago? In ali še za to ceno ne bo živil, ali naj blokada traja brez konca? Kakšen vzrok bi še imela Nemčija, da se pogaja dalje? Zato so se pogajanja prekinila, kar je gotovo zmagovalcu bilo neprijetneje kakor premagancu. Braniti se ne more, torej naj vdere antanta v državo; vprašanje pa je, kako bo ugajalo bivanje francoskim četam v Nemčiji? To naj gospoda premisli. Nemci so doživeli v Rusiji veliko razočaranje, ko so hoteli popolnoma okusiti sladkosti zmagovalca, to utegne zadeti sedaj Francoze. V Parizu je celo hujše kot v Brest-Litovsku.

Revolucija.

Spali smo. Štiri dolga leta smo spali mi vsi, ki smo ostali doma. V ječi smo živeli in stradali. Ali ječa je ozka in ječa je nizka. Debeli zidovi ločijo jetnika od sveta, da ne izve, kaj se godi zunaj, kaj se godi po širnem svetu. Samo žarek toplega solnca zasije časih v ječo, da vstane hrepenenje v duši, hrepenenje po svetu tam zunaj. A ker so zidovi vmes, debeli zidovi in straža pred vratmi, sledi hrepenenju resignacija in obup.

V ječi smo živeli vsa ta leta in videli le trpljenje svoje domovine. Toda dosti je bilo naših, ki so prišli kot ujetniki v Rusijo, kjer so spoznali trpljenje človeštva, kjer so doživeli revolucijo.

Jetničarji so poskrbeli, da dolgo nismo izvedeli res-

nice o ruski revoluciji. Pisali so o razbojnikih in roparjih, o tolpi zločincev, ki je prodala Rusijo in se zvezala z nemškim militarizmom. Toda prekmala se je izkazala laž.

Dosti dolgo smo verjeli lažem o ruski revoluciji, lažem o boljševizmu. Jetnik pač veruje vse, samo da je poročilo z sveta, s katerim napolni samoto svoje duše. Jetnik je kot otrok.

Toda prišel je čas, ko so se pričeli vračati ljudje naših poljan, ko so prihajali z ruskih step. Preroljeni so se vračali in pripovedovali o revoluciji, ki so jo doživeli, o dogodkih, ki so jih videli. V njih pripovedovanju smo najprej videli samo senčne strani, nismo opazili solnca, ki so ga prinesli. Zastepleni nismo takoj razumeli njih govora. Toda polagoma smo pričeli razumevati, duša se je pričela odpirati in tedaj smo začutili, da prihaja odrešenje iz vzhoda, da ga nam prinaša ruski človek.

Valovi boljševizma, evangelij zatirancev gre preko ruskih step, zatiralci se tresejo pred novim evangelijem, s silo bi ga radi zatrli. Uničil je Avstrijo, izpodnesel je tla Nemčiji. Po vsej Evropi se razliva ideja boljševizma, ideja osvoboditve človeštva izpod jarma kapitalistov.

»Vzemite jim vse predpravice in vrzite jih na cesto, ki so živeli od žužev vaših rok in se valjali v razkošju in brezdelnosti, dočim ste sami stradali, hodili raztrgani in živeli v zatohlih luknjah. Vzemite jim, kar ste sami ustvarili in je last cele družbe, vzemite jim sredstva zatiranja in izkoriščanja, da postanejo ljudje kot ste sami, da se navadijo dela in da posaneto sami slobodni, brez okov in verig, da vstanete iz prahu in blata, da izgine iz človeške družbe vse ono, kar goji v človeku živalske nagone.« To je bojna pesem, ki prihaja preko ruskih step in galskih ravnin in nas drami iz spanja.

Proletarska revolucija je na potu. Rusija jo je vzela v svoje roke, zavestno jo vodi, zavestno jo širi po cellem svetu, revolucijo teptanih in zatiranih. In Rusi verujejo v to revolucijo, i mi verujemo v njo, v veliko vstajenje človeštva.

Ali ni je velike revolucije, da bi ne bila krvava. Često zagrne pod svojimi valovi revolucionarje same. Naravno je to. Revolucija je izbruh speh in potlačeni sil v družbi. Če te sile izbruhnejo, izbruhne ž njimi tudi vse bolno in v začetku zavladava veliko uničevanje, ropanje in požiganje. Vedno je bilo tako. Ko izbruhne revolucija ne uniči le staro družbo, ampak potegne s sabo v prepad i marsikoga izmed teptanih.

V času revolucije, v času razkroja stare družbe in nastajanja nove, butne na dan ves gnev, ki se je nabiral v duši, vse trpljenje, ki se je zbiralo leta in leta, ki so se podedovale od rodu do rodu, izbruhne v takih časih. In ta izbruh je kot izbruh vulkana, izbruh nebrzdanih sil, ki slepo uničujejo, da zadoste svoji boli. Mine čas razkrojevalnih sil, revolucija rodi iz svoje srede svoje voditelje in graditelje. Hudournik se užee in prične so delo za novo družbo.

Najdejo se ljudje, ki mislijo, da se dajo ustavljati velika ljudska gibanja, da jih je možno udušiti s silo. Revolucionarnih gibanj ni možno ustaviti, da se jih sicer ustavljati, ali ko se naberejo sile, butne gibanje na dan s tem večjo močjo. Na delu so temne sile, ki hočejo udušiti boljševizem, vero v vstajenje teptanih in brezpravnih.

Prijatelji, bodimo na straži! Vem, dosti vas je, ki ste prišli oplojeni od boljševizma, raztreseni živite po naši državi. Vaše delo še ni opravljeno! Prišli ste kot apostoli iz Rusije, sodelovali ste pri razkroju nemško-ogrsko armade. Uspešno ste ga dokončali. Zrevolucioniranje celega sveta je bližnji cilj v svrhu dosege končne osvoboditve proletarijata!

Več revolucionarnega duha potrebujemo v stranki, ne pustimo se uspavati od naših meščanskih listov, ki kujejo okove in verige, da jih zamenjajo z okovi in verigami, ki so jih nam bili nakovali Nemci.

V naši državi se zbirajo take temne sile. Čitali smo, da se bili zaprti v Zagrebu dva ujetnika, ki sta se bila vrnila iz Rusije in sta bila na sumu, da sta boljševika.

Iz Bosne nam prihajajo poročila o terorju, ki se je tam pričel. Citamo liste naših bratskih strank iz Beograda, Zagreba in Sarajeva — bele lise vidimo na teh listih. Ali hočemo diktaturo kapitala, kapitalistov in meščanstva? Nismo zato gradili nove države, da stopijo na oder mesto starih gospodov novi, da nemške kapitaliste nadomestijo naša reakcionarna buržoazija.

Mobilizirali so vojaštvo, razpostavili so posadke po celi državi. In to vojaštvo žre milijone. Baje jih potrebujemo, da varujemo meje. »Domovina je v nevarnosti«, to je stara fraza, ki so jo govorili pruski junckerji in jo govorijo sedaj naši meščani.

Toda ne zapirajmo si oči, da ne bo prepozno, da se ne vzdramimo v času, ko pajek napreduje vse mreže! Vojaštvo v rokah buržoazije je vedno le sredstvo za zatiranje. Reakcionarne sile se zbirajo. Tudi cenzura je že segla v naše kraje. Ironija je samo, da sta bila do sedaj zapornica samo Narod in Večerni list.

Ne pozabimo teh dejstev: usilili so nam monarhijo v dobi, ko povsod padajo prestoli, organizirali so vojaštvo in uvedli cenzuro. Ali ne spoznate stare Avstrije?

Volitve se bližajo. Kdo nam jamči, da bodo svobodne, kdo nam jamči, da ne bodo uporabili tega vojaštva proti nam, če bi bila nevarnost za vladajoče, ko bomo agitirali svoje pravice in svobodno državo? Kdo nam jamči, da nas ne pomečejo v ječo kot veleizdajalce, kot so vrgli v ječo Nemce.

Priljubljenost se za boj, zbiramo svoje sile, socialna revolucija je prestopila mejo Rusije. Institucijo vojaških in delavskih svetov imajo danes že v Nemški Avstriji. V Nemčiji se vrše boji. Pride čas, ko bo v plamenu vsa kapitalistična Evropa, ko prevzame proletarijat politično moč v roke in postavi temelje novi družbi.

Naj si zapomnijo tisti, ki hočejo pričeti z metodami absolutizma, da ima delavstvo v rokah produkcijo in promet. Nimamo svojih zastopnikov v vladi zato, da bi si pustili vezati roke. Tudi za drobtine z bogato obloženo mizo nam ni. Hočemo vse ali pa si sami ustvarimo. Naša zahteva je socialistična republika. Duše so prižgane od dolgega trpljenja in stradanja in zahtevajo nove boljše razmere.

OUTLAW:

Narodno gospodarski utrinki.

(Dalje.)

Drugi dve stopnji ležita še nižje Maribora v bližini Ptuja, kateri sta koncesionirani družbi »Pactovia«. Ta skupna vodna moč je deloma last mesta Ptuja in tvori torej ravno tako kakor preje imenovane vodne stopnje prosto razpoložljivo gospodarsko posest v slučaju, da pripade Ptuj jugoslovanski državi.

Skupna dolžina gornjevodnega kanala teh dveh vodnih moči znaša približno 18 km in vodni padec znaša pri prvi stopnji 12 in pri drugi stopnji 6 metrov. Kapaciteta obeh vodnih stopenj je približno 60.000 konjskih moči. Ena težava je obem tem dveh vodnim načrtom edina, to je, da se obedve stopnji nahajata na ozemlju neregulirane Drave in da bodo pri izgradbi teh vodnih moči potrebne precejšnje regulacijske gradbe dravske struge, katere naj zaščitimo, da bi Drava pri veliki vodi obšla za jezo mesto in si poiskala novo strugo.

Te zadnje imenovane vodne moči vsebujejo torej precejšnje tehnične težave pri izgradbi in precejšnje višje investicijske stroške. A vseeno ne prekoračijo meje gospodarske izravnosti in bodo v najbližji bodočnosti najvažnejši gospodarski členi pri organizaciji industrije in elektrificiranju železnice južnoštajerskega in hrvaškega ozemlja.

Da dobimo približno sliko, koliko bodo stale izgradbe teh vodnih moči, naj navedem v sledečem še aproksimativne stroške izgradnje teh hidroelektričnih central. Kakor sem že navedel, moremo kalkulirati izgradbene stroške za vodne moči nad Mariborom po 600 in za vodne moči pod Mariborom po 800 kron. Gornje - mariborsko vodnoelektrične centrale (neizgrajene) znašajo približno 120.000 in spodnje-mariborske približno 110.000 konjskih moči. Potrebna bi bila torej investicija od približno:

$$120.000 : 600 = 72.000.000 \text{ K}$$

$$110.000 : 800 = 88.000.000 \text{ K}$$

Skupaj 160.000.000 K

Gotovo, to je velikanski znesek, to je za naše siromašno gospodarstvo nepojmljiva številka, katera pa straši le tako dolgo, dokler ji ne postavimo protiteža v letni bilanci čistega dobička s prodano in izrabljeno električno energijo teh central. Številko moramo gospodarsko uvažiti in takoj bomo razumeli njen ve-

lik gospodarski pomen in njeno gospodarsko-rentabilitetno sposobnost.

Omenjene vodne moči moramo t a k o j izgraditi, ker so te vodne moči naš najvažnejši gospodarski profit, naše najzanesljivejše narodno premoženje.

Te vodne moči pokrijejo vse naše energetske potrebe v svojem najboljšem akciskem radiju. Seveda je tudi ta radij gospodarsko omejen in ni misliti na to, da bi bogve kako daleč raztegnili izvodno omrežje teh energetskih central, posebno z ozirom na okoliščino, da imamo po vseh naših pokrajinah še dovolj drugih vodnih moči.

Predvsem pridejo te vodne moči za preskrbo vse naše koroške, štajerske in gornje-hrvaške industrije in za preskrbo železničnega prometa teh pokrajin v poštov. Vso to industrijo bomo morali takoj elektrificirati, ker je to njena najbolj ekonomska potreba in ker ni proti tej elektrifikaciji nobenih posebnih ovir. Elektrifikacija železničnega prometa bo pa le stopnjema izvesti, ker ne moremo vse parne lokomotive kratkomalo izločiti iz prometa in ker bi bila ta takojšnja preureditev tudi tehnično neizvedljiva. Predstavljam si elektrificiranje naših železnic v tem smislu, da se v prvi vrsti elektrificira one proge, ki so navezane na otežkočeni in daljši dovoz premoga. To so proge: Maribor - Dravograd - Trbiž, Pragersko - Ptuj - Ormož - Čakurno, Grobelno - Rogatec in eventuelno Zidani most - Zagreb.

Ostale železnične proge tega ozemlja bi izrabile lokomotivni park teh elektrificiranih prog, ker moramo deloma promet izdatno pomnožiti, deloma moramo gospodarsko izrabiti investicijski kapital, ki leži v teh odslovljenih trans. omih sredstvih. Octovo je namreč, da te potom elektrifikacije razpoložljive lokomotive ne smemo in ne moremo vreči med staro železo, nego da jih moramo gospodarsko izrabiti do one meje, katera loči gospodarstvo materiala od gospodarstva ekonomičnega in racionalnega obratovanja.

Orisal sem na kratko naš veliki gospodarski pomen teh vodnih moči Drave in slika bi bila nepopolna, ako bi se ne dotaknil tudi mednarodno-gospodarskega pomena teh naših vodno-električnih dobrin.

Dejstvo je, da tudi naša gospodarska bilanca sloni na presežku kolikor mogoče izdatnega izvoza in sicer v upoštevanju gospodarskega in ne narodno-šovinističnega teritorija. Naš izvoz nam je uravnati le iz ekonomično gospodarskega vidika in ne iz pretirano nacionalističnega. Ker presega produkcija vodno-električne energije naše potrebe, je nam skrbeti za gospodarski izvoz. To vodno energijo ne moremo gospodarsko izvažati v Rusijo, Rumunijo, Srbijo, ali v ne vem katera nam danes bolj priljubljena ozemlja, nego samo in edino v nemškoavstrijske pokrajine. To mora vsakdo uvideti, vsakdo slutiti. Zato se ne zapirajmo pred zahtevami onega gospodarskega ozemlja, ki dviga našo narodno bilanco, nego odprimo mu vrata na stečaj in tirajmo njegovo poželjivost do nasičenja, ker ravno ta bo dvigala našo bilanco in utrjevala naše gospodarsko uveljavljanje.

Nadprodukcija te električne energije potom naših bogatih dravskih vodnih moči ima samo eno ekonomično izvozno pot, to je industrijski trg nemške Avstrije. Tja mora biti namenjena razpoložljiva energija dravskih valov, tja morajo naiti gospodarske vrednosti svojo smer, katere sedaj neproduktivno izginjajo v naši današnji ne-gospodarski neizravnosti. Do preklica seveda, do našega gospodarskega ojačenja. (Dalje sledi.)

Prosta trgovina.

V notranjosti naše države je po brzojavnem sporočilu ministrstva za prehrano in obnovo zemlje dovoljena prosta notranja trgovina z naslednjimi rečmi: Z žitom, moko, živino, z vsemi vrstami mesa, z zelenjavo in semeni, krompirjem, fižolom, zeljem itd., s sadjem, vinom, žganjem, rumom, likerjem, oljem, lesom, gradbenim materialom, pohištvo in kmetijskim orodjem. V posameznih krajih obstoječi predpisi glede utesnitve prometa in maksimalnih cen za vse druge reči, ki tu niso navedene, ostanejo v nadaljnih moči. — Še naprej pa ostanejo v moči vsi predpisi, ki uravnavajo porabljanje živil in ki določajo prevzemne, nakupne, prodajne, oziroma najvišje cene za živila in živino. Da se omogoči uravnavna porabljanja in se zagotovi enakomerna preskrba vsega ozemlja, je

deželna vlada za Slovenijo začasno sklenila: 1. Žitni zavod in Vnovčevalnica za živino in mast ostaneta, bosta nakupovala živila in jih razdeljevala po navodilih prehranjevalnega urada. 2. Vsak kdor bi hotel prodati več kot 100 kg moke, krompirja, fižola, masti, žita ali olja, mora naznaniti prehranjevalnemu uradu kam in komu prodaja. Ta urad ima tudi pravico zahtevati, da se mora blago prodati njemu. 3. Ravno tako je treba naznaniti temu uradu količino in kakovost blaga vsakemu, ki nad 100 kg tega blaga hoče uvoziti iz kake druge pokrajine. 4. Mesarji morajo vsako nedeljo Vnovčevalnici na dopisnici sporočiti koliko klavne živine so kupili in kako jo porabili. Prehranjevalni urad ima pravico določiti, koliko živine se sme klati v vsaki občini in kateri okoliš mora mesar zalagati z mesom. Mesarji, ki živino dobe še pri Vnovčevalnici, morajo prodajati meso za isto ceno, ki je bila dozdaj zanje določena. Na to morejo paziti okrajna oblastva. 5. Prestopki teh naredb prehranjevalnega urada se bodo kaznovali.

Politični pregled.

— Nemško-avstrijski delegati za preskrbo živil Nemški Avstriji, LDU. Dunaj, 10. marca. (ČTU.) K finančnemu vprašanju o razpustitvi blokade so že predlagali nemško-avstrijski delegati v Parizu, da se daje v pokritje za živila obligacije, ki so fundirane na nemško-avstrijskih salinah in obligacije v zlatu, katere bi izdajala dunajska občina. Aliiranci so se takrat napram delegatom izrekli, da bodo proučili to vprašanje in v to svrhu tudi odposlali komisijo. To se bo sedaj najbrže zgodilo. Dosedanje pošiljatve iz Italije so se vršile na podlagi zagotovitve potom vložitve 300 milijonov kronskih bankovcev v roke Italijanov v Inomostu. Komisija aliirancev, katera pride sedaj v Avstrijo, se najbrže ne bo zadovoljila samo s tem, da prouči finančno moč Nemške Avstrije, temveč bo najbrže tudi intervenirala pri rešitvi tega vprašanja, ker je z ozirom na še ne dokončano likvidacijo bivše Avstrije finančni položaj Nemške Avstrije v tesni zvezi s finančnimi razmerami drugih držav, ki so nastale na tleh bivše monarhije.

— Češka sanitetna misija v Beogradu. LDU. Beograd, 8. (JDU.) V Beograd je dospela češka sanitetna misija, ki je namenjena v Skoplje. Misija si je stavila za nalogo, da prične v prvi vrsti boj proti nalezljivim boleznim, ki razsajajo v skopeljski okolici.

— Iz govora čehoslovaškega ministrskega predsednika dr. Kramářa. Dr. Kramář se je najprej v svojem govoru zahvaljeval Denisu za zasluge za češki narod. — Si jih je stekel za domovino. Omenjal je veliki svetovni dogodek izpremembo zemljevide Evrope, »ko vsak narod dobi to, kar mu gre«. Baval se je z dogodki svetovne vojne in kazal na nemški narod, ki je doslej vedno skušal podjarmiti druge narode, ne pa osvoboditi jih. — Se je godilo stoletja s Čehi, katere so Nemci zatirali in jih hoteli popolnoma usunjeti. Nič boljše se ni godilo Slovakom pod Ogrji. Pohvalno je omenjal delovanje čeških moč v inozemstvu, posebno v Franciji, a enako ostro je bilal tiste češke politike, ki so omahovali v borbi za osvobodjenje naroda in delali za kompromis z Nemci. Glede češke republike je rekel: »Nočemo boljše življenja, temveč svobodno demokracijo, hočemo miren razvoj. Svobodno državo hočemo, ki bodi močna na temelju demokracije, socialne pravice in najsvetejše ljudske volje do domovine«. Z ozirom na zahteve Nemcev je važno, da je izjavil to-le: »Ne strahujejo se, v imenu samoodločbe narodov zahtevati zedinjenje vseh Nemcev. Da onemogočijo vsak ugovor, pravijo, da je to njihovo sveto pravo. Toda Nemci sami vedo bolje kot vsi drugi narodi, da brez njihovega poraza ni mogoča izvedba samoodločbe narodov«. Glede češkega naroda, upa, »da bodo prijateljske velesile priznale vse, kar potrebujemo, da postane močna država«. In dalje: »Mi nimamo imperalističnih teženj«. Na koncu govora hvali na vse pretege francoski narod in se nadeja, da bo vez prijateljstva med Čehi in Francozi v bodočnosti še trdnjša. — Nimamo dosti omeniti k temu govoru. Poudarimo le to, da govor češki narod in z njim dr. Kramář še vedno imperialistično težnje in da to nasprotuje zdravim načelom. Češki narod ki so ga v resnici stoletja tlačili Nemci, hoče sedaj sužnjiti par milijonov Nemcev. Kar so tiče bratstva francoskim narodom smo mnenja, da želi Kramář le skupno delovanje čeških in francoskih kapitalistov, ki stremijo za tem, da skupno izkoriščajo. Glede samoodločbe narodov in narodnih pravic pa je ravno čehoslovaška republika pokazala malo umevanja, kajti »nevtralná« je celo v sporu med Jugoslavijo in Italijo. In dr. Kramář na to »nevtralná« gotovo ni nedolžen. Pač misli na to, da »vsak narod mora dobiti ono, kar rabí, torej tudi Italijani naše jugoslovansko ozemlje«.

— Protestna izjava slovaškega kluba v Košicah. LDU. Bratislava, 8. marca. (ČTU.) Slovaški klub v Košicah je 6. t. m. v mestni hiši imel sejo, v kateri so glasno sklenili, ministru za Slovaško odposlati nastopni slovesni protest: »V imenu vsega prebivalstva mesta Košice in Vzhodne Slovaške sploh protestiramo najslovesneje zoper delitev tešinskega ozemlja in zoper to, da bi

železnica Košice-Bogumin deloma prišla pod poljsko upravo. Tak ukrep bi pomenjal našo gospodarsko smrt, ker bi nas ločil od češke domovine in od premogovnikov, ki jih vzhodnoslovaška veleobrt, zlasti košička, neobhodno potrebuje. Delitev tešinskega ozemlja bi prekinila železniško zvezo s Čecho. Ta zveza je za nas zlasti sedaj, ko so Madžari vse, kar je zvezi z industrijo in poljedelstvom na Slovaškem, odpeljali na Ogrsko in potem ko prebivalstvu po nezasišano strogih rekvizicijah niso pustili niti toliko, kolikor potrebuje za življenje, neobhodna potreba. Prosimo gospoda ministra v imenu človečnosti in pravice, da naj ta protest s posredovanjem našega zunanjega urada dopošlje pristojnim krogom na mirovni konferenci.

— **Prepoved uvoza kronskih bankovcev v Švico.** LDU. Bern, 9. marca. (DunkU.) »Journal de Geneve« piše k prepovedi uvoza kronskih bankovcev v Švico: Gre samo za začasno varnostno naredbo. Švica noče biti jarek za epatrijacio v inozemstvu se nahajajočih kronskih bankovcev, temveč hoče varovati edino le interese Švicarjev. Radi tega se Švicarji pozivljajo, da deponirajo kronske bankovce v bankah, Vlade držav, ki so nastale na tleh bivše monarhije, bodo obveščene, da se jih smatra solidarno zavezanim, v kolikor se tiče kronskih bankovcev, ki so v posesti Švicarjev.

— **Francozi in Italijani zasedli Bratislavo.** LDU. Pariz, 9. marca. (Brezžično.) Glasom brzojavke, ki je bila poslana iz Ženeve na »Petit Parisien« se poroča iz Budimpešte, da bodo francosko-italijanske čete zasedle Bratislavo proti nemško-avstrijski in češki mejli.

— **Albanci zahtevajo plebiscit.** LDU. Pariz, 8. marca. Albanska delegacija je predsedniku sveta desetorice predložila noto, v kateri zahteva za slučaj, da se ne sprejmejo na konferenci v memorandu predložene albanske zahteve, da naj se Zedinjenim državam ameriškim da nalog, da naj zasedejo in za dobo enega leta upravljajo krajine, ki jih Albanci dobe nazaj, namreč Čamarijo na jugu in pa albansko ozemlje, ki so ga anektirale Črna gora in Srbija. Če bi konferenca sprejela ta predlog, bi Albanci bili za to, da ameriške čete zasedejo tudi severni Epir, ki ga Grčija zahteva od Albanije. V takih okoliščinah bi prebivalstvo teh krajin moglo povsem svobodno izraziti svojo voljo glede pripadnosti in glede svojih narodnih zahtev.

— **Demobilizacija letnikov 1885 in 1886 v Italiji.** Kakor poroča »Corriere della Sera«, namerava italijanski vojni minister odrediti demobilizacijo letnikov 1885. in 1886 v mesecu marcu t. l. Demobilizacija ostalih letnikov bo odrejena pozneje tako, da bodeta vsak mesec odpuščen povprečno dva letnika.

— **Zveze z orientom.** LDU. Marseille, 8. marca. Danes sta prvič po začetku premirja odpinila iz Marseille na vzhod dva brzoparnika »Caucase« in »Yspahan«, ki naj oskrbujejo redno zvezo z Grčijo, Turčijo, Egiptom in Sirijo. En brzoparnik je odplul v Pirej in Carigrad, drugi pa v Aleksandrijo in Beirut.

— **Mednarodna uprava pristanišč.** LDU. Pariz, 8. marca. Pododsek komisije za vodne ceste in železnice je končal razpravo o načrtu za mednarodno upravo pristanišč.

— **Zahteve Aromuncev na mirovni konferenci.** LDU. Pariz, 8. marca. (DunkU.) Tukaj je bilo odposlanstvo Aromuncev iz Macedonije in Pinda, da predlože svoje zahteve mirovni konferenci. To odposlanstvo zahteva z gotovimi pogoji priznanje svojih nacionalnih pravic za svojo državo, neodvisno od Abancev.

— **Položaj v Nemčiji.** LDU. Berlin, 9. marca. (DunkU.) Višji poveljnik v Markah, minister za državno obrambo Noske, je nastopno odredil: Grozovitosti in bestijalitete Spartakovcev me silijo, da izdam nastopno povelje: Vsaka oseba, ki se jo bo zalotilo z orožjem se bojujočo proti vladnim četam, bo ustreljena. — Ogorčeni boji se nadaljujejo med vladnimi četami in Spartakovci. V mraku so preiskavale patrulje na oklopnih vozovih in avtomobilih z žarometi ulice, ki leže proti vzhodu in severnem vzhodu mesta. Že včeraj so bile osebe, ki so jih zasačili z orožjem v rokah, ustreljene po prekomerni sodu. Dovožne ulice do središča mesta so tudi še nadalje zaprte deloma z žičnimi ograjami, deloma z barikadami in okopi. V notranjem mestu je več ali manj mirno. Samo tuhtam se slišijo salve iz strojnic. Tudi včeraj so pripeljali veliko mrtvih in ranjenih na rešilno postajo. Da vznemirijo prebivalstvo, so Spartakovci najeli plačane agente, ki v vzhodnih krajih mesta drže vznemirljive govore proti zvezi prostovoljcev. — »Achtuhr Abendblatt« poroča: Sistematično čiščenje berlinskega vzhoda se načrtoma nadaljuje. Danes so se na vzhodu in severovzhodu Berlina izvajali boji od ranega jutra s Spartakovci. Vlade čete operirajo povoljno. Spartakovci so pred kolodvorom »Frankfurter Allee« napravili barikade, ki so jih pa razrušili težki topovi in metalci min vladnih čet. Prot 4. uri popoldne je bil ta boj končan. Spartakovci so podlegli. Danes se vrše boji v bližini »Schönhauser Allee«, isto tako Götliškim pred kolodvorom in pri šlezjskih vratih. — LDU. Nauen, 9. marca. (Brezžično.) 8. t. m. in ponoči na 9. t. m. so vladne čete napredovale proti poštolankam Spartakovcev na vzhodu in severu Berlina. Da se pre-

prečijo nepotrebne izgube, so pri močnejših odporih streljali s topovi in metalci min, s čemer se je posrečilo fantične branilce premagati brez posebnih lastnih izgub. Spartakovce so potisnili nazaj in jih mnogo ujeli. Kljub temu se še vedno upirajo in skušajo svoja središča preložiti v vzhodna predmestja Berlina. Razporeženje v mestnih delih, ki so bili pod terorjem Spartakovcev, se je spremenilo v prid vladi. Železniški promet je razen nekoliko izjem zopet vzpostavljen. Obsedno stanje traja še vedno. Iz posameznih krajev dežele poročajo, da pojmajo stavke. V turinskem industrijskem okolišu se je generalna stavka končala 8. t. m., s čemer je končana tudi meščanska stavka. V Lipskem je sklenilo delavstvo, da prične v torek zopet delo. V zgornješlezijemskem premo-govnem ozemlju pa se je stavka zopet razširila. Iz Beuthna prihajajo vesti o hudih izgredih v onih okrajih, kjer je pomanjkanje živil najobčutnejše. Tudi tu se kaže, da pridobivajo komunistične ideje največ tal ravno med onim prebivalstvom, kjer sta beda in lakota pripravili pot.

— **Socializacija podjetij v Nemčiji zagotovljena.** LDU. Nauen, 9. marca. (Brezžično.) Napram vestem o nespo-razumu med člani vlade glede vprašanja socializacije ugo-tavlja državni minister za narodno gospodarstvo Wissell, da je predlog o socializaciji sklenila vlada soglasno. Da bo predloga sprejeta z veliko večino narodne skupščine, je gotovo. Konec generalne stavke pa bo na politiko so-cializacije uplival povoljno in ne zavlačevalno. — LDU. Weimar, 9. marca. (DunkU.) Glavni odsek narodne skup-ščine je ves današnji dan razpravljal o socializacijskih za-konih.

— **Blokada Nemčije.** LDU. Berlin, 9. marca. (DunkU.) Blokada Nemčije, zasmejujoča vsako človeško čustvo, se še nadalje vzdržuje z strogostjo, ki ni utemeljena z no-beno vojaško obrambno potrebo. V vseh krogih nevtral-nega inozemstva vzbuja ta blokada največje ogorčenje. Tako apelira štokholmski »Aftonbladet« na švedsko žen-stvo, v katerem pozivu predlaga, da se dovoli Nemcem nemoteno ribarenje na obali njihovega morja, da se na ta način opomore lakoti prebivalstva.

— **Antanta Nemčiji ne preskrbuje dovoz živil.** LDU. Berlin, 8. marca. (Brezžično.) Prehranjevalna politika, ki jo zasledujejo aliranci, lakote na Nemškem ne bo odpra-vila. Nasprotno: sovražniki izrabljajo lakoto za nadaljne politične in gospodarske prisilne zahteve in jo zaradi tega podaljšujejo in postružujejo. Čeprav je antanta že v no-vembru obljubila, da bo Nemčiji dala živila, in dasi so nemški zastopniki že trikrat prišli v Spaa pogajat se zaradi prehrane, ni Nemčija doslej od antante prejela ne ene kile slanine in ne ene kile moke. Da bo svoje trgo-vsko brodovje nemudoma izročila, more Nemčija obvezno obljubi le tedaj, ako ji zavezniki zagotove prehrano do prihodnje zetje. Dokler niso zagotovljene zadostne za-loge, Nemčija ne more sestaviti načrta za porazdelje-vanje živil. Napram vedno silnejšim potrebam stradajoče Nemčije so zavezniki doslej zagotovo obljubili samo to, da bodo Nemčiji dali 270.000 ton živil, čim jim izroči vse svoje trgovsko brodovje. Ta množina živil bi Nemčijo preskrbela kvečjemu za tri tedne, pri čemer bi posa-meznik dobil približno 3 kile žita in eno kilo slanine. Vec aliranci ne marajo obljubiti, niti se ne marajo pogajati o nadaljnjih pogojih za dobavo živil. Ker ostane nemška prehrana odvisna od dobre volje vrhovnega vojnega sveta, bi Nemčija, ako za 270.000 ton živil preda vse svoje trgovsko brodovje, ne imela ničesar več, kar bi ji moglo služiti zoper nadaljnje izsiljevanje. Tudi po sklepu miru bi, izročivši vse svoje brodovje, ne imela pomočka za dovoz živil iz prekmorskih dežel, marveč bi bila tudi posled antanti izročena na milost in nemilost.

— **Boljševiška propaganda.** LDU. Nauen, 9. marca. (Brezžično.) Ob zavzetju Libave so našli večje število boljševiških letakov, ki se glase: »Iz vzhodne Prusije nam prihaja nemška špartakovska armada na pomoč. Kiel, Kraljevec in druga nemška mesta so že v rokah revoluci-jonarnega nemškega delavstva. Ni več daleč dan, ko bo revolucionarno plamenje zgrabilo ves svet, ki z neču-veno hitrico užiga vse države in čigar odsev se vidi na vseh straneh neba. Poulični boji se ne vrše samo na Nemškem, marveč tudi na Angleškem, v Rumuniji, Italiji in v drugih državah. V mnogih mestih severoameriških Zedinjenih držav so že izvolili delavske svete«. — Ti le-taki dokazujejo, da se ruski boljševiki ne mislijo ustaviti ob nemški meji, temveč da so odločeni, zagospodovati vsemu svetu.

Pritožbe zoper poštno in brzojavno ravnateljstvo za vse slovensko ozemlje v Ljubljani.

Piše se nam: »Čim se je ustanovilo za poštne urade za vse slovensko ozemlje poštno ravnateljstvo v Ljubljani, že je zagledalo pozorno oko priznane vrlih naših »narodnjakov«, kateri imajo menda na dan 24 ur preveč časa, vse polno napak in nedostatkov pri tej poštni upravi. Ni dneva, da bi ne dobilo poštno ravnateljstvo cel kup »plamtečih« protestov, da se še zmiraj ni izvršilo in popravilo tega ali onega, ne izide skoro nobena

številka marsikaterega slovenskega lista, v katerem bi ne bil objavljen, — zgolj iz narodnega navdušenja seve-da, — večji ali manjši članek, v kojem polaga člankar slovenski poštni upravi na srce, naj se vendar že en-krat zgane, ji dajo kajpak dobro mišljene nasvete in jo po potrebi tudi okrtaji zaradi nje počasnosti v poslova-nje in njene splošne okostenelosti.

Tem kritikastrom volja sledeče pojasnilo:

Na novo ustanovljeno ravnateljstvo v Ljubljani je imelo izprva na razpolago celih šest praznih sob v bivši nemški šoli na Vrtači. Ni imelo niti naprimitivnejših stolov, miz, omar itd., le polagoma si je deloma izposodilo, deloma nakupilo nekaj uradnega pohištva, kjer se je pač moglo sploh kaj dobiti; kajti vsi ljubljanski mizarji so imeli na prodaj le bore malo uradnega mobilijara. Našel si lahko uradnika, kateri je imel sicer svoj tintnik, ne pa mize; potem drugega, ki je imel ravnilo, a manj-kalo mu je stola in drugih uradnih potrebščin. Resnično, pa tudi žalostno in smešno!

Uradno pohištvo se je sicer naročilo, toda ker je prišla v Ljubljano cela vrsta uradov iz Nemške Avstrije in iz za sedaj od Italijanov zasedenih pokrajin, kateri so tudi naročili zase mize, stolove itd., do sedaj še ni izgo-tovljeno.

V šestih sobah je bilo nastanjenih vseh osem oddelkov poštne direkcije z ekonomatom, z oddelki za prepisovanje, primerjanje, potem za evidenco in z registraturo vred. Prijetno poslovanje v teh omejenih prostorih baš ni bilo, zlasti če pomislite, da je tej direkciji podrejenih že približno 380 poštnih večjih in manjših uradov, ter okrog 500 nabiralnic z najmanj 5000 osebja. Ker nam graško poštno ravnateljstvo za spodnještajerske poštne urade ni hotelo izročiti prav nobenih spisov in enako ni hotela storiti tega za Koroško poštna direkcija v Celovcu ter leži za kranjske poštne urade ves material še v Trstu, bilo je delo in je še tudi sedaj neverjetno te-zavno. Pride na primer poštni nameščenec k referentu in se pritožuje, da se mu tega ali onega še ni izplačalo. Od kod pa naj ve referent, da je ta poštni organ v tem ali onem činovnem razredu, da ima toliko in toliko otrok itd., koliko plače, draginjske doklade mu toraj pri-stoja, ko vendar direkcija nima nobenih podatkov. Koli-ko hišnih gospodarjev me je prišlo opominjat v pisarno ustmeno, ali pa so se javili pismeno, zakaj jim ne naka-žemo stanarine, ko vendar vemo, da je v njihovi hiši nastanjen poštni urad. — Od kod pa, ko vendar naše poštno ravnateljstvo ne razpolaga niti z eno pogodbo, niti za to, niti za ono? Ako je baza že zgrajena, da se z lahkoto zidati, toda kjer sploh ničesar ni, kjer je treba pri tako velikanskem ustroju skrbeti za vse od peresa do hiše, delo najbrže ni šala.

Dasiravno je dobilo poštno ravnateljstvo pozneje nekaj več prostorov, ne zadostujejo niti ti, kajti delo zmiraj bolj in bolj narašča.

Da vedo najti tudi tujci posamezne oddelke pošt-nega ravnateljstva, evo vam podatke:

- a) gospoda višjega ravnatelja pisarna, personalni od-delek (I.), pomožni uradi in kurzni oddelki (IV.), so nastanjeni v Lingarjevi ulici števil. 1;
- b) računski oddelki (VII.) najdeš v ljudski šoli na Vr-tači; istotam oddelki za prestave (VIII.), itd.;
- c) čekovni urad je nastanjen v pritličju in v I. nad-stropju v Bethovnovi ulici števil. 7, prej nemška gim-nazija;
- d) v istem poslopju v II. nadstropju boš našel oddelki za promet in obrat (II.) in pa oddelki za ekonomične zadeve (V.) kakor tudi oddelki za komisarje;
- e) Tehnični oddelki (VI.) oddelki za brzojav in tele-fon (III.) ter računski oddelki za telefon pa se na-hajajo v drugem nadstropju glavne pošte;
- f) poštna strokovna računski oddelki sta za sedaj v drugem nadstropju II. objekta belgijske vojašnice;
- g) ekonomat (oddelki za vrednostnice in tiskovine) najdeš v Tonhalle;
- h) ravno tam boš tudi našel shranjevalni urad;
- i) gradivo za brzojav in telefon imamo shranjeno delo-ma na kegljišču, gostilna »pri Levu«, Marije Tere-zije cesta števil. 16, deloma
- j) v protestantskem župnišču.

Kako zelo olajšuje uradovanje ta krajevna oddalje-nost od oddelka do oddelka, potem poslovanje v poedni-nih sobah, kjer sedi po 6, 8, da celo 10 uradnikov in uradnic v eni sobi, si pač lahko vsakdo predstavlja. Ako prideš po opravkih glede poštnih zadev k poštnemu rav-nateljstvu v Ljubljano, bodi pripravljen na odsotnost z doma vsaj za nekaj dni. Ko si zgradimo svoje lastno po-slopje — upam v doglednem času — pa bo že boljše.

Glede nekaterih pritožb pa sledeče: V vseh sloven-skih časopisih smo razpisali natečaj za kovaška in ko-larska dela (popravljanje poštnih voz), za izdelovanje pečatnikov, nadalje urarska dela ter sedlarska dela. Oglasil se je le majhen obrtnik za kolarsko delo.

Kdo bo naenkrat popravil morebiti tekom tedna sto-tine in stotine poštnih voz in jih prepleskal, da se za-krije njih črno-rumena barva? Kdo poštne nabiralnike? Kdo bo popravil gotovo več ko 1000 poštnih torb za pi-smonoše? Kdo bo popravil poštne stenske ure? Kdo bo

izdelal na tisoče poštinih uradnih pečatov? Kje dobimo na tisoče dobrih drogov za brzojav? Vsled kakšnega vzroka se ne javite slovenski dobavitelji?

Kakor je razvidno iz turaadne okrožnice z dne 8. januarja 1919, števil. 394/V.—1919, zaukazalo je ravnateljstvo poštinih uradom, naj dajo nemudoma odstraniti uemški del besedila iz pečatov, dokler zbog tehničnih zaprek, pomanjkanja tozadevnega gradiva in delavskih moči itd. ni mogoče napraviti samoslovenskih pečatnikov. Ker so na Dunaju imeli gradiva na razpolago le za petdeset pečatnikov, dali smo za najvažnejše pošte napraviti samoslovenske pečate, ki pa se nam še niso vročili. Uradom pa, kateri še niso dali odstraniti nemškega besedila iz dvojezičnih pečatnikov, smo vnovič zapovedali, da to store nemudoma. Marsikateri poštini urad pa bo še moral imeti naprej samonemški pečat, dokler se nam ne posreči, dobiti dobavitelja-graverja.

»Telefon slabo funkcionira«. Dobro! Moderno kanalizirajte Ljubljano, potlakajte ulice in ceste, dajte potrebno gradivo, strokovnjaški izurjeno osebje in denar, pa se napravijo kabelni in napravi avtomatična telefonska centrala; na vsaki ljubljanski pošti se napravi — kakor bo v nekaj dneh to izvršeno na pošti na ljubljanskem južnem kolodvoru — javna govorilnica, na večjih trgih se napravijo avtomatične telefonske postaje itd.

Na ravnateljstvo prispe pritožba, češ, dopisnica je prišla naslovniku prepozno v roke. Prepričaj se vsak na svoje oči, kako delo imajo poštini nameščenci v ambulanci. Poštini voz vozi tik za strojem; guga in maje se vse, delati pa morajo ljudje po 12 ur in čez z mrzlično naglostjo, da izdelajo material od postaje do postaje. Ako se prezre pri tisočerihih pismih, dopisnicah itd. kakšna dopisnica, se še menda svet ne bo podr. Končno naj še navedem posebno važen faktor za točno poslovanje v ambulanci. Ni električne ali plinove razsvetljave, manjka parafina, nimamo petroleja. V tem pa ne vidi tudi poštini uradnik čitati naslovov adresatov. Ambulance bodo morale toraj odslej voziti le z vlakci, ki vozijo po dnevu. — Dajte nam pa petroleja ali druge svečave, in položaj se takoj spremeni.

»Vrednotnic ni«, se glase pritožbe. Kako naj jih dobe, ko pa vendar nimamo v Jugoslaviji podjetja, ki bi nam jih moglo napraviti v zadostnem številu. Več milijonov kron bi že država lahko zaslužila, ako bi mogli natiskati in izdati toliko znamk, kolikor jih zahtevajo stranke, zlasti filatelisti.

»Tiskovine številke toliko in toliko primanjkuje«, poroča in brzojavi poštini urad. Kako naj jih pošljemo, ko pa nam vse ljubljanske tiskarne, katere so preobložene z drugim delom, ne morejo sprodi napraviti dovolj tiskovin.

»Uradni list poštne ravnateljstva ne izhaja redno«, udrihne po poštini direkciji v časniku. Seveda, saj ga ne more pravočasno natisniti tiskarna, ker ima preveč drugega dela.

»Zveza s pošto hranilnico na Dunaju se je pretrgala, čekovni urad za Slovenijo pa še zmiraj ne posluje«, zarohnj možak v časniku. Da se je denarna zveza s to hranilnico pretrgala, bilo je brezdvomno potrebno; menda nam ni treba še navajati razlogov. Če pa čekovni urad ni že s 1. februarjem 1919 začel s poslovanjem, ima to že tudi svoje vzroke.

Pogodba z gospodom dr. Eggerjem se je lahko sklenila šele, ko se je pripeljal lastnik hiše, v kateri je nastanjen sedaj čekovni urad, iz Beljaka, oziroma Gradeva v Ljubljano. Ker je trebalo raznih prezidav in popravkov, zakasnilo se je z začetkom poslovanja. Sicer pa tudi ni bilo takoj na razpolago potrebnih tiskovin in drugih pripravnih potrebščin, katere smo prejeli šele tedni.

Kakor vse druge oblasti in še brezdvomno v večji meri, mora se boriti z raznimi zaprekami tudi poština uprava. Prepričan pa sem, da bomo prav kmalu spravili vse v red s pomočjo sicer slabo plačanega, že na pol sestradanega in slabo oblečenega toda skrajno marljivega, vestnega, vztrajnega in narodno zavednega poštne oseba v Jugoslaviji, ako nam gredo seveda na roko tudi oblasti in občinstvo in nam bodo potrebni dobavitelji na razpolago. Ako bo delalo razven tega vse naše razumništvo v naprej v resnici smotreno in vzajemno v vseh panogah in strokah iz ljubezni do naroda in stroke (ne tri osebe pa že štiri stranke), ako bo prinesel sleherni dobro misleči človek kamenček k zgradbi naše Jugoslavije in ne bo le podiral, ampak gradil, uređil si bomo kmalu razmere.

Kaj je temu krivo?

Že več kot pol stoletja obstoji organizacija tiskarjev. Do leta 1910. je ta organizacija še vedno dobro delovala in za izboljšanje gmotnih in delavnih razmer delavstvu tehnične stroke tiskarjev marsikaj dobrega storila. Na kak nivo bomo pa še padli, to nam bo pokazala bodočnost; ker torej nazadujemo že od leta 1910. rapidno, utegne nazadovanje postati kronično.

Zanimivo pri tem nazadovanju je zgolj dejstvo, kdo nosi vzrok, da naša organizacija, ki je

ena najstarejših, tako hira. Zakaj se voditelji te organizacije niso o pravem času pobrigali, da se zboljša gmotno stanje in s tem ugled delavstva tiskarske stroke?

Lahko rečem, da mi je že marsikdo dejal: »tiskarji ste dobro plačani!« ali pa: »tiskarji imate dobro organizacijo!« — in vendar so se tisti marsikateri zmotili, če so mi kaj takega pravili. Morda bi bila njih trditev pred 10. leti na mestu, ali danes? — Poglejmo samo: čevljarji, krojači, mizarji, kleparji itd., ponekod tudi dninarji in cestni snažilci so boljše plačani od črkostavcev. Naj poreče kdo, da izmed gornjih morda nima kdo 10 do 15 K na dan! In več tudi tiskarju ne pride.

Ali je to vojna doba zakrivila? Gotovo, ali ne povsod, samo pri nas na bivšem Kranjskem. Sedaj, ko ima ena krona samo 22 vinarjev vrednosti in dober črkostavec n. pr. zasluži 70 K na teden, si lahko preračuna vsak, da to znači po predvojnem kurzu samo 15 K 40 vin. na teden. In če upoštevamo prejšnjo draginjo in sedanje cene — kakšna razlika!? Poudarjam še enkrat, da črkostavec zasluži po dinarskem kurzu na teden samo 15 K 40 vin., medtem, ko je pred vojno zaslužil ravno po istem kurzu 36 K vsak teden. In takrat pred vojno si lahko nabavil za ta zaslužek marsikaj, kar rabiš edino za to, da lahko stojiš zdrav in čvrst pri svojem delu. — Danes pa — žalostna nam majka!

Kdo ima torej tisti primanjkljaj med prej in zdaj? In zakaj se ni o pravem času storilo korake, da se prepreči krivica, ki se godi delavstvu tiskarske stroke na bivšem Kranjskem že iz leta 1914?

Da ne pozabim. Od neke strani sem čul, da v Belgradu noben črkostavec izpod 20 dinarjev dnevno niti ne dela.

Stojimo pred vprašanjem, kdo nas pripelje nazaj na prejšnje stališče? Mislim, da pridemo težko še kdaj.

Že prej ne bogve kako dobro stališče tiskarjev je res poslabšala vojna in sicer najbolj v tem oziru, da so nekateri — oproščeni vojaške službe — delali za slepe cene samo, ker so se bali, da jih tyrdka, ki jih je oprostila, ne pošlje nazaj k vojakom, če bi odločno zahtevali boljših plač. Tako so raje delali doma, da jim ni bilo treba delati tlako militarizmu.

Če danes n. pr. prideš po boljšo plačo k principalu, se ta takoj upre, ker ne uvidi in ne razloči položaj. Stoji celo na stališču, da plačuje svoj personal izborno in ker so lastniki tiskarn med seboj tudi organizirani, se izgovarjajo s tem, češ: »poglejte tega in tega v tej in tej tiskarni, ta ima še manj plače kot vi!« Tiskarniški izdelki seveda pa se zaračunavajo po cenah, ki so zdajšnjim časom primerne.

Iz vsega se jasno vidi, da tisti, ki so bili poklicani, da izdelajo tarif sporazumno s principali, niso dovelj energično zagovarjali dejanjskih razmer, oziroma so se tiskarnarji postavili preko njih in diktirali plače svojim uslužbenecem. V tem pogledu bi bilo treba več odločnosti, ne pa sprejeti, kar je predlagal g. Bamberg kot predsednik lastnikov tiskarn, ker so pri nas življenske razmere mnogo slabše kot drugod. Prepričan sem, da bi se dalo s potrebno odločnostjo in na podlagi pojasnitve razmer več doseči.

Najbolj sramotno pri tem pa je, da so morali črkostavci do pred kratkim, t. j. do konca leta 1918 — in celo vojno dobo garati za 53 K na teden, kar bi značilo po sedanjem denarnem kurzu 11 K 66 vinarjev tedenske plače —.

Draginskih doklad v izmeri 42 K se tukaj nisem dotaknil — in če jih priračunam — je še vse petkrat premalo s prejšnjimi razmerami.

Živimo v časih, ko lahko rečemo — garaj in delaj živinče — ko pogineš gladu, si dobiš drugo.

Dnevne vesti.

— Zagreb postaja zanimiv. Dan za dnem čitamo v hrvatskih listih, kakšno je življenje v Zagrebu: kako se krade, pleše, pije, navija cene itd. Človek bi mislil, da je cel Zagreb postal Sodoma in Gomora, a to ni resnica. Le pogledjmo! »Boljša« družba prireja plese, kabarete in podobno, časih ovirajo to družbo obleke, zato se sleče in v adamovih kostumih nadaljuje pravcate orgije. Le imoviti imajo pristop v ta paradiž. — Kradejo izmečki človeške družbe, ljudje, ki mislijo, da je tatvina »moderen« obrt.

In ni izključeno, da zaide med to družbo tudi nesrečnež, ki ga beda prisili k temu. — O goljufih in navijalcih cen ne moremo razpravljati kajti te pozna vsakdo, pri nas je te »nekoncesionirane« obrti itak preveč, vsak jo pozna in velika večina preklinja. — O vsem tem piše listi v svojih kronikah. Zaman pa iščem v rubrikah meščanskih listov poročila, kako delovni sloji v Zagrebu stradajo. Le bratsko glasilo »Sloboda« nas večkrat seznani s temi elementi, ki žive v metropoli Hrvatske, v veselem Zagrebu, ter stradajo in umirajo. Lačna in polna deca berači okrog po ulicah za košček kruha, gladne matere zro obupno v bodočnost, ker ne morejo dati hrane svojim otrokom, možje delajo kot živina, a vsa njihova tedenska plača zadostuje jedva za dva, tri dni. Ni pa meščana-demokrata »prijatelja« ljudstva, ki bi se zanimalo za to revščino, za te ljudi, ki so zapisani po časnemu umiranju vsled pomanjkanja hrane in gmotnih sredstev. Le takrat, če se zgodi kak samomor in poročajo listi, da je bil samomorilec prisiljen v to dejanje vsled pomanjkanja, ti vidiš dišne buržoazni linave: »Ce bi bil vedel, da je tako na koncu, pomagal bi mu!« Seveda, ko je mrtev, bi mu pokazal usmiljenje, a živega v hotel ne videti, ne poznati. — Kdaj se prične pečati časopisje s temi »boljševiki«? Mogoče takrat, ko jih več ne bo? Zagreb pa pleše, pije... in s tem daje povod prehodu v boljše vize.

— Nedeljski počitek za pismonoše v Ljubljani. Pričenši z 16. marcem 1919. se vsled uvedbe nedeljskega počitka pismonoš ob nedeljah ne bodo dostavljale pisem. Pošiljatelj izve, če se ne bo mogel izogniti, da pošilja pisem, da pridejo iskat morebiti dole take pošiljke na poštini urad Ljubljana I., v oddelek pisemskih dostavljavcev I. nadstropje, kjer se bo njihovim željam v polni meri ustreglo in dalo pojasnila.

— Angleški kardinal Bourne v Ljubljani. Včeraj ob 8. zvečer se je pripeljal s posebnim vlakom iz Zagreba v Ljubljano londonski kardinal Bourne. Pravijo, da prihaja po naročilu angleške vlade ter da je naklonjen goslovanom. V Zagrebu kakor v Ljubljani so ga sprejeli cerkveni in politični dostojanstveniki prav slajno.

— Potni listi in overovljenje zanje v Nemško Avstrijo se dajo do 25. marca t. l. le za potovanja v javnem interesu ali v slučaju smrti.

— Glasbena Matica. Veliki hrvatski umetnik, virtuoz Zlatko Baloković, priredi v petek, 15. marca v Unionski dvorani dobrodelni koncert na korist organizacije jugoslovanskih žena za celo naše kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vstopnice za ta koncert bodo obsežale same izbrane slovanske skladbe, se bodo jutri naprej prodajale v trafiki v Prešernovi ulici. Za dobrodelni namen, za »Kolo jugoslovanskih žena« priredi Baloković v celém kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev turneja, na kateri bo izvajal 52 dobrodelnih koncertov. Kot pianist ga bo spremljal vseučiliški profesor Zagreba gospod dr. Hugon pl. Mihalovich (brat hrvatskega bana.) Opozarjamo že danes in toplo priporočamo obisk tega koncerta jugoslovanske vzajemnosti.

— Osrednje društvo poštinih adjunktov, oblikantov in aspirantov za Slovenijo v Ljubljani je sklicalo dne 9. marca 1919 sestanek na katerem so bili vabljeni zastopniki vseh poštinih uradniških organizacij (razen društva maturantov.) Odzvali so se vabilu zastopniki društva pragmatičnih poštinih uradnikov, zastopniki društva uradnikov poštne uprave, to so nadpoštini, junkti, oficijanti in aspiranti. Namen sestanka je bil razgovor in predpriprava za združitev imenovanih kategorij v skupno društvo. Dosegel se je popoln sporazum posameznih skupin. Sprejeta je bila obširna spomenica ki zahteva enotno ureditev poštne uradniškega vprašanja in katera zahteva združenje pošte in telegrafa v Belgradu do 15. marca 1919 v svojo neposredno izročitve ministrstvu pošte in telegrafa v Belgradu. Zastopniki posameznih skupin so prevzeli nalogo, poročati o tem razgovoru in sklepu svojim društvom, katera skličejo v prihodnjih dneh izvanredne občne zbornice ter se definitivno in končno javno izjavijo o oprimejo-tega že tako dolgo pričakovanega združenja. Nato se v kratkem dovrše predprijave za veliko skupščino oziroma se skliče ustanovni občni zbor novega velepomembnega društva. Led je prebit, prepad premosten! Nadejmo se, da bo skupni stanovski blagor!

— Slovensko zdravniško društvo. Po dopolnitvi volitvah na izrednem občnem zboru dne 6. t. m. je bil postavljen odbor tako-le: predsednik dr. Alojzij Zalokar, podpredsednik: dr. Vinko Gregorič, tajnik: dr. Matjaž Ambrožič, blagajnik: dr. Ernest Dereani, knjižničar: dr.

Alojzj Kraigher, odborniki: dr. P. Košenina, dr. Živko Lapajne, dr. Bela Stuhec, dr. H. Schwab, dr. Alojzj Ho-
man, dr. Maro Dereani, dr. Ivan Matko, dr. Viktor Kac;
preglednika: dr. Ivan Jenko in dr. Mirko Černič.

— **Društvo inženjerjev** nujno vabi vse člane na občen-
sestane, ki se vrši v torek, 11. marca t. l., ob 8. uri zve-
čer v mestni posvetovalnici (magistrat). Predmet sestan-
ka je volitev subkomisije za provizorno nastanitev in
opremo vseučilišča ter za načrtanje zadevnih gradov. (V
smislu poziva deželne vlade vseučiliški komisiji.) Nadalje
volitev v subkomisijo za tehniško fakulteto. Z ozirom na
posebno nujnost in važnost predmetnih zadev naj bi došli
zg. člani polnoštevilno. — Ing. Strgar I. p., predsednik.

— **Francosko-slovenska organizacija** vabi člane k
prodavanju, ki ga bo imel g. poročnik Jomard, profesor
na vseučilišču v Dijonu, sedaj v Zagrebu, v torek, dne 11.
marca ob 6. uri zvečer v mali dvorani »Narodnega do-
ma«. Dostop imajo samo člani, ki se izkažejo s pristopnico
(carte d'admission.)

— **Deželna vlada za Slovenijo** je 7. marca
soglasno sklenila: Slovenska deželna vlada na
svojem ozemlju ne trpi takozvanih tolerančnih
hiš. Vse obstoječe se odpravijo.

— **Porotne obravnave v Novem mestu**. Dne 17. t. m.
se prične pri okrožnem sodišču v Novem mestu prvo po-
rotno zasedanje, ki bo trajalo 3 dni. Pred to prvo jugoslo-
vansko poroto pridejo: Miha Hudoklin iz Kostanjevice
(nestalnega bivališča) radi tatvine; Makso Jaklič in
Janko Dragelj, delavca iz Brezovice, rop; Jožef Pirc iz
Breze, uboj; Rudolf Šusteršič iz Martinje vasi, rop; Aloj-
zij Držič iz Ribnice pri Vel. Dolini, težka telesna
poškodba.

— **Naši fantje in karabinerji**. Na pustni to-
rek je bila na Rakeku št. 23 pustna zabava do-
maćih fantov in deklet. Medtem so prišli tudi
italijani, ki so pričeli vzklikati Italiji, nakar je
fant-domaćin zavpil: »Živijo Jugoslavija!« Kar-
abinerji so zato vse fante in dekleta vrgli iz
hiše, postavili so se pa nekateri teh kulturo-
noscev na vrata in vsakega mimoidočega fanta
ali pa dekleta oklofutili in obrcali.

— **Nove aretacije v Ajdovščini**. V Ajdov-
ščini so zaprli veletržca Frana Repiča, trgovca
Antona Križaja, trgovca Pavla Kunstka in nad-
učitelja Kavsa. Najstrožje obsodbe je vredno
obnašanje šusterčijanskega župnika Kmeta, ki
veliko občuje z italijanskim generalom Del Pra
in še celo s prižnice agitira za Italijane. Narod
bo o pravem času obračunal s to izdajico.

— **Veliki italijanski izgredi v Zadru in
Splitu**. Zagreb, 10. marca. V Zadru je 7.
marca prošlo do težkih izgredov proti hrvats-
skemu prebivalstvu pod vodstvom prostovolj-
nih ognjegascv. Včeraj popoldne so organizi-
rali italijanski vojak, po večini pijani, enake
izgrede v Splitu. Vprizorili so veliko demon-
stracijo ter so na razne načine napadali in iz-
zivali hrvatsko prebivalstvo, ki je ostalo popol-
noma mirno. Namen je očividn. Italijanska
okupacijska oblast hoče s pomočjo podkup-
ljene druhali provocirati mednarodno zasedbo
Splita, kakor ji je uspelo na Reki in podjarmiti
še 100.000 Jugoslovancev svoji strahovladi. Do
sedaj se ni še Evropa odzvala našim klicom na
pomoč iz zasedenih krajev. 700.000 Jugoslova-
nov trpi in molči pod italijanskim jarmom.

— **Dario Bosancev za trpeče Slovence**. Predsednik
Deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejc, je od pred-
sednice »Dobrotvorno-prosvetne zadruge Jugoslovenk«
Sarajevem, gospe Lucije Sumaričeve prejel znesek
700 K, ki ga je imenovana zadruga kot čisti prebitek, dne
februarja prirejeno »Slovenske akademije« naklonila
prečim Slovencem. Denar se je izročil Slovenskemu
društvu za gorisrke begunce v Ljubljani.

— **Ustanovitev vodnega ravnateljstva**. Ministrski
svet je izdal naredbo o ustanovitvi posebnega vodnega
ravnateljstva za kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.
To ravnateljstvo bo avtonomna oblast, podrejena nepo-
sredno ministrstvu za poljedelstvo. Sedež ravnateljstva je
v Beogradu, ter bo spadalo v njegovo področje tudi sedem
poduradov te panoge, namreč v Beogradu, Zagrebu, Ljub-
ljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in Škoplju. V delo-
krog vodnega ravnateljstva spadajo vsa tehnična in ad-
ministrativna vprašanja, ki se tičejo uravnave rek, gradbe
prekopov za notranjo plovbo, pristanišč in vseh odredb
za varstvo proti vodnim nevarnostim, vodna policija, hi-
drometriška služba vodnih moči in namakanje dežele.
Ravnateljstvo je že pričelo poslovati.

— **V Budimpešti** so pričeli stavkati snailci oken in
sob. Zahtevajo 250 kron tedenske plače.

Naloge organizacije liberalnih železničarjev.

Ti preklicani »liberalci« ali JDS so menda vsi enaki.
Tudi jugoslovanski železničarji niso nič boljši. To nam

zopet potrjuje pismo, ki so ga poslali koncem meseca fe-
bruarja t. l. ravnateljstvu državnih železnic SHS v Ljub-
ljani. Pismo slove dobesedno tako-le:

Zveza Jugoslov. želez. v Ljubljani, št. 249.

Ljubljana, 27./II. 1919.

Rav. drž. žel. SHS.

v Ljubljani.

Delavci v skladišču drž. železnic se hudo pritožu-
jejo čez sklad. paznika Ivana Glavača, kateri pri vsaki
priliki zabavlja čez našo mlado državo, je tudi Schul-
vereiner in se izraža proti delavcem, da pokida Jugo-
slavijo.

Ker je skl. paznik Ivan Glavač državljan Jugosla-
vije, se ga ne more čez mejo postaviti ter se prosi, da
naj bi se ga na majhno postajo premestilo, da mu ne bo
mogoče tako izražati se ali tako iz delavcem ravnati
ozir. porabiti.

Predsednik: Derčič, m. p.

Tajnik: Dolinar.

Pismo pove dovelj. Če bi še kaj dostavili temu pi-
smu, bi se kvečjemu osmešili s tem, da se pečamo s
tako nizkotnimi ljudmi. To so pravi d...!

Dopisi.

Zalog. Iz našega kraja dospe prav malo kateri dopis
v ta prekornisti list. V Zalogu pri železnici je še vedno
nekaj takih g. uradnikov ki mislijo, da so sami na svetu.
Med prvimi je paša g. Fister, ki ne pozna nobene mere
napram delavstvu in misli z delavci pometati, kakor se
bi njemu zljubilo. On se pri razdeljevanju živili niti ljudi
ne zapomni; tako da so nekateri dobili pri razdeljevanju
petroleja po dvakrat — seveda enkrat pod roko in enkrat
pa tako, dočim ga nekateri niso niti enkrat dobili. Če slu-
čajno prideš nekaj minut pozneje po moko, se zadre:
»Drugič pridite preje, ali pa bo pripadala moka železniški
kuhinji!« Čudno se nam zdi, koliko mora biti v kuhinji
raznega blaga, hrana pa je vedno dražja in kuhinja
slabša, zanemarjena. Kam neki vendar gre blago? Samo
se gotovo ne razdeli med delavstvo. Upamo in želimo v
tem oziru prav kmalu izboljšanja!

Kamnik. Vsak dan pridobivamo v našem
mestu več somišljenikov, kar seveda nekaterim
ne ugaja, ki bi najraje videli, da se prične takoj
zopet druga vojna, v kateri bi želi in izžemali
ubogo delavno ljudstvo! »Bognar«, vulgo »lo-
patar«, noče biti socialist, zato ker imamo »zve-
zo« s klerikalci! V vednost temu gospodu, da v
naši stranki umevno za »luftinženirje« ni pro-
stora! Mnenja smo, da bodo taki, ki se z belimi
konjički »furajo«, prav gotovo mogoče že v
kratkem »zafurali«. Sicer pa: Blagor ubogim
na duhu! ...

Shodi.

Društveni sestanek, katerega priredi krajevna sku-
plina I. juž. žel. v Ljubljani dne 11. sušca ob pol 7. uri zve-
čer se vrši v hotelu »Ilirija« v salonu. Dnevni red: 1.
Sestava kandidatov novega odbora. 2. Raznoterosti.
Pridite vsi člani!

Splošna železničarska organizacija za Jugoslavijo,
podružnica Spodnja Šiška, sklicuje sestanek vseh vpoko-
jencev državne železnice dne 11. t. m. v gostilni gospoda
Jemca vulgo Štirn v Spodnji Šiški ob pol 6. uri zvečer.
Dnevni red: Pogovor glede izplačevanja pokojnine, dra-
ginjskih doklad in glede nezgode. Pogovor je važen.
Pridite vsi in prinesite zadnje odrezke s seboj!

Odbor kraj. soc. dem. stranke v Škofji Loki vabi vse
odborove člane k sebi, ki se bo vršila v soboto, dne 15.
t. m. v gostilni »Novi svet«. — Odbor.

Iz stranke.

Seja izvrševalnega odbora danes ob 8. uri
zvečer v upravi »Napreja«.

Umetnost in književnost.

Repertoar Narodnega gledališča. Dramsko gle-
dališče. V torek, dne 11. t. m. ob pol 8. zvečer H. Ib-
sena »Strahovi« za abonement »A«. — V sredo, dne 12.
t. m. ob pol 8. zvečer »... ulica šte. 15« uradniška
predstava izven abonementa. — V četrtek, dne 13. t. m.
H. Ibsena »Strahovi« za abonement »C«. — Operno
gledališče: V torek, dne 11. t. m. ob pol 8. zvečer
»Boheme« za abonement »B«. — V sredo, dne 12. t. m.
ob pol 3. popoldne »Mamselle Nitouche« izven abone-
menta za p. n. občinstvo iz dežele. — V četrtek, dne 13.
t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abonement »A«.

Zadnje vesti.

Pravičen mir za vse narode.

LDU. Pariz, 10. (ČTU.) Znam socialist
Labriola je imel v italijanski zbornici ob sploš-
nem pritrdjevanju večine poslancev govor, kjer
je živahno napadal imperializem in militarizem,

ki popolnoma obvladata politiko entente. Zahte-
val je pravičen mir za vse narode.

Izjava pariškega dopisulka »Narodnih Listov«.

LDU. Praga, 10. (ČTU.) Pariški dopis-
nik »Narodnih Listov« poroča: Vsa glavna
vprašanja ureditve naših meja so se načeloma
rešila nam v prid. Sedaj za zaveznike ni več
govora o odcepitvi germaniziranih pokrajin.
Meje na Slovaškem so izpadle za nas ugodneje.
kakor določila glede demarkacijske črte. Tešin-
sko vprašanje je spričo tega postranskega po-
mena. Dokler pride to vprašanje na razpravo,
se bomo zedinili s Poljaki glede njegove ure-
ditve. Napram Avstriji smo bili vedno na stali-
šču negacije. Tudi od poljske vlade moramo
zahtevati, da tudi ona ne prizna pravnega ob-
stoja Avstrije. Ako bi imela večje zahteve do
tešinskega ozemlja, naj bi se bila obrnila do
nas. Poljaki so pa zagrešili illojalnost, da so pri-
javili svoje zahteve po tešinskem ozemlju kot
sestavnemu delu konkurzne mase Avstrije in so
začeli tam gospodariti, kot da mi sploh ne bi
imeli zgodovinskih pravic do teh pokrajin. Po-
stopanje Poljakov se nikakor ne da opravičiti.
Tešinsko ozemlje smatramo še vedno za svoje,
ako tudi smo se začasno umaknili. Naše je in
ostane naše.

Zahteve komunistov.

LDU. Solnograd, 10. (ČTU.) Tukaj se
je ustanovila komunistična skupina, ki zahteva
v svojem programu takojšnjo ustanovitev de-
lavskih, kmetskih in vojaških svetov. Nadalje
zahteva, naj deželna vlada prevzame takoj vsa
prosta stanovanja in naj jih dá prebivalcem, ki
so brez stanovanj, na razpolaganje. Zahteva
tudi povišanje podpore brezposelnih in plače
ljudske obrambe na 15 kron dnevno.

Dobava živil Nemški Avstriji.

LDU. Dunaj, 10. (ČTU.) Oficialne note,
ki poroča, da je gospodarska komisija baje skle-
nila, dobaviti Nemški Avstriji toliko živil, koli-
kor jih je bilo že objavljenih, vlada doslej še
ni prejela. Vzlic temu ni dvoma o zanesljivosti
te vesti, ker je vlada z druge strani dobila za-
upno poročilo, da nameravajo entente vlade
podvzeti odločilne korake v vprašanju preskr-
be Nemške Avstrije. Prihodnje dni pridejo en-
tentni zastopniki na Dunaj, da se porazgovore
glede plačevanja živil. Ti delegatje bodo imeli
obsežna pooblastila, da stopijo v zvezo s tukaj-
šnjimi zastopniki narodnih držav, da uvedejo
pod vplivom entente likvidacijo stare monar-
hije. Naloga te komisije bo v prvi vrsti, da pri-
vedejo narodne države, posebno Čehoslovaško,
do tega, da opuste svoje čudno stališče, češ, da
ne bodo plačale vojnih dolgov, in da izkušajo
porazdeliti skupni dolg Avstroogrške monar-
hije med države, nastale na ozemlju bivše mon-
arhije. Potem šele pride na vrsto vprašanje pla-
čila živil.

Odgoditev italijanske zbornice.

LDU. Rim, 10. (Agenzia Stefani.) V de-
bati o izjavah vlade je dejal ministrski pred-
sednik Orlando, da stopa mirovna konferenca
sedaj v odločilno fazo. Vse vlade žele kar naj-
hitreje dospeti do konca, tedaj je njegova dolž-
nost odpotovati v Pariz. Prositi mora, da se
zbornica odgodi do 3. aprila.

Zahteve Italije in Rumunije za vstop v sve- tovno vojno.

LDU. Rotterdam, 10. (DunKU.) Do-
pisniku »Nieuwe Rotterdamsche Courant« je
izjavil belgijski minister zunanjih stvari, da je
Italija, predno je vstopila v vojno, pripravila
Angleško in Francijo do tega, da skleneta do-
govor, s katerim se za primer zmage nad Nem-
čijo in Avstroogrsko Italiji da prednost glede iz-
tirjanja odškodnine in da se papežu ne dovoli,
udeležiti se mirovni pogajanj. Tudi Rumunija
si je pred vstopom v vojno dogovorila pred-
nostno pravico, zahtevati od Nemčije plačilo
stroškov.

Dobava živil Nemčiji.

LDU. Berlin, 10. (ČTU.) Kakor poročajo iz Haa-
ga, se je v soboto ob osmih zvečer sklenil v Spaaju do-
govor glede dobave živil Nemčiji.

Dogodki v Nemčiji. — Ponehavanje stavke.

LDU. Berlin, 10. (DunKU.) Z vojaške strani se
poroča: Središče Berlina je izčiščeno. Popolnoma pre-
pričani smo, da bomo kmalu gotovi z uporniki. Drhali
so se zelo skrčile ter se razcepile v male čete brez
enotnega vodstva. V Lichtenbergu so usmrtili kakih sto

oseb. Vse je oropano. Garde so se izrecno podvrgle poveljem ministra Noskeja. — LDU. Berlin, 10. (DunKU.) Razoroževanje, ki se je pričelo v četrtek in ki je imelo v treh dneh dober uspeh, se nadaljuje. Trajati utegne še en dan ali dva, da se približa fronta vladnih čet Lichtenbergu. Z vso energijo bodo očistili to predmestje, ki je postalo središče špartakovskega odpora, s tako močnimi silami, da o ugodnem uspehu ni nobenega dvoma. — LDU. Berlin, 10. (DunKU.) Uradno se poroča: Narodna mornarska divizija je razpuščena. Vsakega bivšega pripadnika narodne mornarske divizije se bo kaznovalo po vojnem pravu, če se zaloti z orožjem v roki. — LDU. Berlin, 10. (ČTU.) O položaju stavke v Nemčiji poročajo: Skoraj v vseh obratih srednje Nemčije so zopet pričeli delo. Splošna stavka po vsej Turingiji je končana. Na ruhrskem ozemlju se je položaj poslabšal. Vsega skupaj stavka 16.000 mož. V Düsseldorfu so proglasili obsedno stanje. V Zgornji Šleziji se je pridružilo stavki 17 rudokopov. V Radzionku so napadli skladišča občine in ukradli živila za 90.000 mark. Proglasili so obsedno stanje.

Nemčija ustanovi prostovoljno armado.

LDU. Berlin, 10. (ČTU.) Prihodnje dni bodo razglasili novi obrambni zakon, ki vsebuje ustanovitev prostovoljne armade, dokler razmere ne dopuščajo postavitve nove armade. Ta prehodna armada bo štela približno 300.000 mož in se deli na 35 brigad po 9500 mož. Službena doba traja 6 mesecev. Stroški vzdrževanja te armade znašajo letno 6 milijonov mark, dočim so stroški za vzdrževanje nemške mirovne armade znašali samo 1.200.000 mark.

Cesar Viljem pride pred medzavezniški sodni dvor.

LDU. Pariz, 10. (DunKU.) »L'Homme Libre« piše: Komisija za ugotovitev odgovornosti glede izbruha vojne je skoraj dokončala dela glede krivde bivšega cesarja Viljema in njegovih sokrivcev ter je načeloma sklenila, da se postavi bivši cesar Viljem pred medzavezniški sodni dvor.

Zahteve Belgije glede odškodnine.

LDU. Pariz, 10. (DunKU.) Reuterjev urad poroča: Zahteve, katere stavi Belgija do Nemčije in ki jih je predložila komisiji za vzpostavitev stvari znašajo 1400 do 1600 milijonov funtov.

Amerika dovoljuje posojila.

LDU. Washington, 10. (DunKU. — Brezžično.) Zakladni urad Zedinjenih držav je dovolil nastopna posojila: 18 milijonov dolarjev Čehoslovakom, 14 milijonov Belgiji, 100 milijonov Franciji in 20 milijonov Italiji. Skupna vsota vseh do danes izdanih posojil zaveznikom znaša 8841 milijonov dolarjev in posojila Čehoslovakom 35 milijonov dolarjev.

Somišljeniki!

V petek, 4. aprila t. l. začne izhajati političen tednik za slovensko ljudstvo „Ljudski glas“

ki bo namenjen predvsem slovenskemu kmečkemu proletariatu, med katerega štejemo v prvi vrsti doslej brezpravne posle, dninarje, baltarje in male kmete, ki za naprej neobhodno potrebujejo lastnega glasila, zastopajočega njihove teptane pravice in koristi.

Naša dolžnost je, da razširimo ta list v tisočih izvodih med slovensko ljudstvo, zato vas pozivljamo že sedaj v prednaročbo in agitacijo za list, ki bo stal letno 10 K, polletno 5 K, četrletno pa 2 K 50 vin.

V vsaki občini naj ima list svojega zastopnika in zaupnika, ki bo nabiral naročnike in širil list. Nujno prosimo zato somišljenike, ki bi bili pripravljeni prevzeti zastopništvo, da se nam prijavijo, isto tudi prednaročnike. Vse dopise je pošiljati na naslov:

„Ljudski glas“, Ljubljana (Uprava „Napreja“),
Franciščanska ulica št. 6.

Aprovizacija.

V sredo ne bo govejega mesa. Mesarji v sredo ne bodo prodajali govejega mesa, ker je izostala zadostna dobava živine po Vnovčevalnici za živino. Iz istega vzroka tudi mestna aprovizacija ne bo mogla pred petkom, oziroma pred soboto oddajati mesa zavodom in gostilničarjem ter strankam ubožne akcije B.

Krompir za VIII. in IX. okraj. Stranke VIII. in IX. okraja dobe krompir v sredo, dne 12. t. m. pri Mühl-

eisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: IX. okraj: dopoldne od 8. do 9. števil. 1 do 130, od 9. do 10. števil. 131 do 260, od 10. do 11. števil. 261 do konca. — VIII. okraj: popoldne od pol 2. do pol 3. števil. 1 do 130, od pol 3. do pol 4. števil. 131 do 260, od pol 4. do pol 5. števil. 261 do 390, od pol 5. do pol 6. števil. 391 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

Prvi majnik.

Vse politične, strokovne in prosvetne organizacije, nadalje posamezni zaupniki krajev, kjer ni organizacije, naj javijo najkasneje do 15. marca na upravništvo »Napreja«, koliko izvodov majskega spisa naroče.

Naznanjamo, da bo letošnja številka majskega spisa izšla v prav posebno odlični izdaji, trajne vrednosti. Velikost bo kot pri socialni reviji »Demokracija«. Ovitke bo tiskan v dveh barvah. Sodelovanje so nam obljubili naši najboljši pisatelji in umetniki.

Cena majskemu spisu se je radi izrednih stroškov za papir in druge tiskarske potrebščine določila na 1 krono za iztis.

Vsak sodrug, vsaka hiša si mora zagotoviti ta važni spis. Naročite ga vsi, ki čutite socialistično!

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petecan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo »Napreja« imata telefonsko zvezo števil. 312.

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro-boka in lak-usnja z usnatimi podplati se dobe po dnevni cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

Hrastnik.

Znani gospodični T... hvala za razglednico s pripombo, da za nadaljevanje nisem nič kaj razpoložen. Sporočam ji tem potom, ker še toliko dobre volje nimam, ji to pismo naznaniti. Voščim kje drugje več uspeha!

Rado

Prodajalno čevljev v Celju

v hiši Narodnega Doma

je otvorila

mirenska „Čevljarska zadruga“ t. č. Mozirje.

čevlje iz pravega usnja v vseh vrstah od težkih delavskih do elegantnih.

Trpežno ročno delo. Oglejte si osebno!!

:: :: Splošno kreditno društvo v Ljubljani :: ::

R. Z. Z. O. Z.

VABILO

na

redni občni zbor

ki bo

v združnih prostorih,

Franca Jožefa cesta števil. 5.

dne 19. marca ob pol 11. uri dopoldne.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Predložitev letnega zaključka in bilance za leto 1918.
4. Razdelitev prebitka za leto 1918 in podelitev absolutorije upravnemu svetu.
5. Volitev upravnega sveta v zmislu pravil § 14.
6. Volitev nadzorstva v zmislu pravil § 30.
7. Predlogi in nasveti.

Občni zbor sklepa veljavno, če je zastopan najmanj deseti del kapitala, vplačanega v združnih deležih, in sicer z nadpolovično večino glasov; pri enakosti glasov odloča predsednik.

Upravni svet.